

**כלי להערכת תפקוד של תלמידים עם צרכים מיוחדים – יסודי, כיתות א'-ג'
פירוט סיווג ההיגדים לנושאים ולממדים בכלי ההערכה**

ממד תפקוד	נושא	היגד	כיוון הניסוח	סולם
תפקוד קוגניטיבי לימודי-שפתי	חשיבה חשבונית	מראה הבנה של יחסי כמות וגודל (יותר מ-, פחות מ-, קטן מ-, גדול מ-)	חיובי	רמת תפקוד
		מבצע נכון פעולות חשבון שונות	חיובי	רמת תפקוד
		מכיר צורות הנדסיות שונות (מזהה אותן, מכיר את שמותיהן, מכיר חלק מתכונותיהן)	חיובי	רמת תפקוד
		מתמצא במושגי זמן (מוקדם - מאוחר, קודם - אחר-כך, בוקר - ערב וכו')	חיובי	רמת תפקוד
		משתמש נכון ביחסים במרחב (לפני-אחרי, למעלה-למטה, ימין-שמאל וכו')	חיובי	רמת תפקוד
		מבצע נכון פעולות של ספירה ומנייה	חיובי	רמת תפקוד
		מצליח לפתור בעיות מילוליות בחשבון הניתנות בכיתה	חיובי	רמת תפקוד
		ידע כללי ואקטואליה	ידע כללי ואקטואליה	מכיר תפקידים ושירותים שונים בקהילה (משטרה, בנק, חנויות שונות וכו')
מראה ידע כללי בתחומים שונים (אמנות, ספורט, פוליטיקה, גאוגרפיה, מסורת וכו')	חיובי			רמת תפקוד
מפגין ידע כללי בתחומים שונים שאינם נלמדים בבית הספר	חיובי			רמת תפקוד
כישורי חשיבה	כישורי חשיבה	מתקשה לבצע מטלות לימוד המצריכות רצף פעולות כרונולוגי, לוגי, סיבתי (לפני-אחרי, קשרי משפחה, כאשר... אז...)	שלילי	רמת תפקוד
		מתקשה לקבל רעיונות חדשים העולים במהלך הלמידה (בעבודה קבוצתית או בדיונים כיתתיים)	שלילי	רמת תפקוד
		מתקשה להתייחס לכל הפרטים, הנתונים או הגורמים במטלות לימודיות	שלילי	רמת תפקוד
		מתקשה להתמודד עם מטלה המצריכה הסקת מסקנות במקצועות הלימוד השונים	שלילי	רמת תפקוד
		ממייך לקטגוריות לפי מכנה משותף	חיובי	רמת תפקוד
		מראה הבנה של מידע המיוצג בסמלים (תמרורים, שלטים וסימנים מוסכמים)	חיובי	רמת תפקוד
		מתקשה להבחין בין עיקר לטפל	שלילי	רמת תפקוד
		מראה הבנה של מושגים ורעיונות יותר מהרמה הקונקרטית	חיובי	רמת תפקוד
		מנמק את תשובותיו בצורה עניינית (בכתב או בעל-פה)	חיובי	רמת תפקוד
		פותר בעיות על סמך התנסויות קודמות	חיובי	רמת תפקוד
		מראה הבנה (באופן מילולי או באופן שאינו מילולי) של הנאמר בשיחה יום-יומית	חיובי	רמת תפקוד
		מתקשה לעקוב אחר רצף דברים הנאמרים בעל פה	שלילי	רמת תפקוד
שפה דבורה - הבנה	שפה דבורה - הבנה	מראה הבנה של הנאמר בשיחה יום-יומית	חיובי	רמת תפקוד
		מתקשה לעקוב אחר רצף דברים הנאמרים בעל פה	שלילי	רמת תפקוד

ממד תפקוד	נושא	היגד	כיוון הניסוח	סולם		
		מראה הבנה של הוראות פשוטות	חיובי	רמת תפקוד		
		מראה הבנה של הוראות הניתנות בעל פה בכיתה (הוראות לביצוע מטלה לימודית, להתארגנות יום-יומית וכד')	חיובי	רמת תפקוד		
		מתקשה בהבנה של שיח דבור המכיל רמזים, מסרים סמויים או הומור	שלילי	רמת תפקוד		
		מתקשה בהבנה של שיח לימודי המערב אוצר מילים רחב	שלילי	רמת תפקוד		
		מפרש נכון ביטויים בשפה (למשל, "ים של אנשים")	חיובי	רמת תפקוד		
		שפה דבורה - הבעה בעל פה		מנסח בעל פה רעיונות בבהירות (מדימיונו, מטקסט כתוב, משיח דבור)	חיובי	רמת תפקוד
				כשמנסח שאלות הוא מתאים את מילת השאלה למידע שהוא רוצה לקבל (למה? איך? איפה?)	חיובי	רמת תפקוד
				משתמש נכון בהטיות הפועל (לפי זמן, לפי שמות גוף וכו') במהלך שיחה	חיובי	רמת תפקוד
				משיים במדויק חפצים או פעולות	חיובי	רמת תפקוד
				מביע את עצמו באמצעות אוצר מילים רחב	חיובי	רמת תפקוד
		שפה כתובה - הבעה בכתב		שומר על רצף התרחשויות בניסוח דבריו	חיובי	רמת תפקוד
מנסח נכון משפטים פשוטים בכתיבתו	חיובי			רמת תפקוד		
מתקשה להשיב בכתב על שאלות הנשאלות בכתב או בעל-פה	שלילי			רמת תפקוד		
שפה כתובה - מיומנות כתיבה		מצליח לכתוב ברכה או סיפור קצר מדימיונו או מחווייתו	חיובי	רמת תפקוד		
		מצליח לכתוב את אותיות האלף-בית (בהתאם לנלמד בכיתה)	חיובי	רמת תפקוד		
		כותב בכתב-יד קריא	חיובי	רמת תפקוד		
		כותב מילים או משפטים מהכתבה	חיובי	רמת תפקוד		
		מארגן את הכתיבה בהתאם למרחב הדף	חיובי	רמת תפקוד		
		מתקשה לשמור בכתיבתו על מרווחים מתאימים	שלילי	רמת תפקוד		
		מספיק לכתוב את הנדרש במהלך השיעור	חיובי	רמת תפקוד		
		מתקשה להעתיק מהלוח (משפטים או טקסט)	שלילי	רמת תפקוד		
		שפה כתובה - קריאה והבנה		מראה הבנה של הוראות כתובות (בין אם קורא בעצמו בין אם מקריאים לו)	חיובי	רמת תפקוד
				מזהה עיצורים ותנועות	חיובי	רמת תפקוד
מראה הבנה של טקסטים כתובים המוקראים לו בכיתה	חיובי			רמת תפקוד		
קורא טקסטים באורך המצופה מבני גילו	חיובי			רמת תפקוד		

ממד תפקוד	נושא	היגד	כיוון הניסוח	סולם
	תהליכי למידה	בוחר באסטרטגיות למידה העוזרות לו לבצע את מטלות הלימוד ביעילות	חיובי	רמת תפקוד
		מתקשה ללמוד במסגרת הוראה פרונטלית	שלילי	רמת תפקוד
		מראה סקרנות בנוגע לחומר הנלמד	חיובי	רמת תפקוד
		מתקשה לתכנן סדר פעולות במטלה לימודית	שלילי	רמת תפקוד
		מבצע משימות של למידה עצמית בכיתה	חיובי	רמת תפקוד
		מתקשה להתמודד עם שאלות פתוחות במטלות לימוד	שלילי	רמת תפקוד
		מתקשה ללמוד תכנים שאינם מלווים באמצעי המחשה חזותיים (ויזואליים)	שלילי	רמת תפקוד
		מצליח להתמודד עם שאלות סגורות (נכון או לא נכון, רב-בררה) במטלות לימוד	חיובי	רמת תפקוד
תפקודי קשב	מחמיץ פרטים מהותיים הנאמרים במהלך שיעור	שלילי	תדירות	
	עושה הפסקות רבות בביצוע מטלות לימוד	שלילי	תדירות	
	מתקשה לבצע משימות הדורשות ריכוז לאורך זמן	שלילי	תדירות	
	מתקשה להקשיב להוראות מתחילתן ועד סופן	שלילי	תדירות	
	דעתו מוסחת בקלות בידי גורמים חיצוניים (רעשים, חפצים, תנועה בכיתה וכד')	שלילי	תדירות	
תפקוד בתחום התקשורת	היגדים מקדימים	מדבר (באמצעות קולו) לצורך תקשורת		נכון/לא נכון
		מדבר באמצעות תקשורת תומכת וחלופית (תתי"ח)		נכון/לא נכון
		מפיק משפטים לצורך תקשורת		נכון/לא נכון
דיבור והגייה	מבטא מילים באופן משובש המקשה את הבנת דבריו	שלילי	רמת תפקוד	
	מדבר בנימות דיבור (אנטונוציות) מגוונות ומתאימות לתוכן השיחה	חיובי	רמת תפקוד	
	מדבר בקצב מהיר מדי או אטי מדי המקשה לעקוב אחר דבריו	שלילי	רמת תפקוד	
	מגמגם באופן המקשה את הבנת דבריו	שלילי	רמת תפקוד	
כישורי שיח	כאשר אינו מובן, מנסה להביע את עצמו בדרכים אחרות (מנסח מחדש, מדגים, מצביע וכו')	חיובי	רמת תפקוד	
	מתקשה לשמור על דו-שיח רצוף	שלילי	רמת תפקוד	
	נראה כמפרש נכון נימות דיבור שונות	חיובי	רמת תפקוד	
	מבקש הבהרה אם אינו מבין את הנאמר	חיובי	רמת תפקוד	
	מעלה נושאים שאינם רלוונטיים להקשר השיחה או המצב ("out of the blue")	שלילי	רמת תפקוד	
	מתאים את דבריו לזהות הנמען (מורה, חבר, הורה וכו')	חיובי	רמת תפקוד	
	שואל שאלה ואינו מחכה לתשובה (ממשיך בדבריו, ממשיך בעיסוקיו, הולך וכו')	שלילי	רמת תפקוד	

ממד תפקוד	נושא	היגד	כיוון הניסוח	סולם
	מיומנויות תקשורת	יוזם פניה לאחר (באמצעות תנועות גוף, מגע, קולות או מילים)	חיובי	רמת תפקוד
		מתעלם מניסיונות של אחרים ליצור איתו קשר (תלמידים שונים, אנשי צוות)	שלילי	רמת תפקוד
		נמנע מתקשורת עם אנשי צוות או עם חברים	שלילי	רמת תפקוד
		עונה תשובות קצרות מדי באופן הפוגע ברצף השיחה	שלילי	רמת תפקוד
		עונה כשפונים אליו (עונה באמצעות תנועות גוף, במגע, בקולות או במילים)	חיובי	רמת תפקוד
		פותח בשיחה (שואל, מבקש, מציע וכו')	חיובי	רמת תפקוד
		במהלך שיחה, לוקח תור בעיתוי המתאים	חיובי	רמת תפקוד
	תקשורת בלתי מילולית	יוצר קשר עין חיוני במהלך שיחה	חיובי	רמת תפקוד
		מביע רגשות באמצעות שפת גוף (חיוך, השפלת מבט וכו')	חיובי	רמת תפקוד
		מראה הבנה של מסרים המועברים באמצעות מחוות גוף מוסכמות (גיסטות)	חיובי	רמת תפקוד
		משתמש במחוות גוף מוסכמות (גיסטות) כדי להעביר מסר	חיובי	רמת תפקוד
		מגלה חרטה או צער כשמבין שטעה או כשמסבירים לו שטעה	חיובי	תדירות
		מזהה תכנים רגשיים העולים מסיפורים, מהצגות וכו'	חיובי	תדירות
		מתקשה להביע רגשות (בהבעות פנים או באופן מילולי)	שלילי	תדירות
תפקוד רגשי	הבנה והבעה רגשית	משמיע מלל בלתי פוסק ללא הקשר או ללא נמען כמה פעמים ביום	שלילי	תדירות
		מגרד את גופו, נושך את עצמו, תולש שער עד כדי פגיעה עצמית	שלילי	תדירות
		מראה התנהגות חזרתית המפריעה לתפקודו (תנועות גוף, טקסים) כמה פעמים ביום	שלילי	תדירות
	התנהגות חזרתית ופגיעה עצמית	פוגע בעצמו באופן המסכן את חייו (בולע חפצים, מחדיר חפצים, חותך את עצמו, מטיח ראש וכו')	שלילי	תדירות
		מציע להתפשר או מוכן להתפשר בשעת מחלוקת (בוויכוח בין חברים, במשחק, בריב על חפץ וכו')	חיובי	תדירות
		מתקשה במעבר מפעילות אחת לפעילות אחרת	שלילי	תדירות
		מתקשה לתפקד כשהשגרה מופרת (מורה מחליפה, שינוי סדר יום)	שלילי	תדירות
		מתקשה לפתור בעצמו בעיות אישיות או בעיות חברתיות פשוטות ושגרתיות	שלילי	תדירות
		תולה את האשמה על אחרים גם במצבים שבהם האחריות מוטלת עליו	שלילי	תדירות
		מתקשה לדחות סיפוקים	שלילי	תדירות
ויסות רגשי				

ממד תפקוד	נושא	היגד	כיוון הניסוח	סולם
	מוטיבציה לימודית	מתנגד לבצע משימות או פעילויות לימודיות מובנות או נמנע מהן	שלילי	תדירות
		מראה מוטיבציה לימודית	חיובי	תדירות
		מתייחס במהלך ביצוע של מטלות לימודיות	שלילי	תדירות
סממנים למצוקה רגשית		מאיים בהתאבדות	שלילי	תדירות
		מביע מחשבות בנוגע למוות של עצמו	שלילי	תדירות
		מגלה אדישות למתרחש בכיתה או בהפסקה ללא קשר לתוכן הפעילות	שלילי	תדירות
		מביע חרדות ופחדים המשפיעים על תפקודו	שלילי	תדירות
		מביע הנאה מפעילויות, ממשחקים, מטיולים וכו'	חיובי	תדירות
		נראה בודד כבוי ועצוב	שלילי	תדירות
		מתלונן על מחושים או על כאבים המשפיעים על תפקודו (ללא סיבה רפואית ידועה)	שלילי	תדירות
		בוכה ללא סיבה ברורה לעין (גם לאחר ברור)	שלילי	תדירות
		נוטה לייחס לאחרים כוונות שליליות ופוגעניות כלפיו ללא סיבה ברורה (גם לאחר ברור)	שלילי	תדירות
		מראה שינויים פתאומיים וקיצוניים במצב הרוח (שמחה-עצב, רוגע-עצבנות, אדישות-כעס)	שלילי	תדירות
		מגיב באופן לא פרופורציונלי במהלך מריבה	שלילי	תדירות
		תגובות רגשיות לא מידתיות		מגיב בכעס קיצוני ופתאומי במצבים יום-יומיים כמה פעמים ביום ("פתיל קצר")
מגיב יתר על המידה לגירויים סביבתיים שונים (רעש, מגע, תאורה וכו')	שלילי			תדירות
מתפרץ בזעם באופן המסכן את עצמו או את סביבתו	שלילי			תדירות
מתקשה לחזור לתפקוד לאחר שנתקל בקושי	שלילי			תדירות
נוטה להיעלב בקלות רבה (ממבט, מנגיעה מקרית, מאמירה סתמית)	שלילי			תדירות
אומר: "לא יצליח לי", "לא יצא לי", "לא יכול"	שלילי			תדירות
מאשים את עצמו גם במצבים שאינם תלויים בו	שלילי			תדירות
מביע אי שביעות רצון מעצמו	שלילי			תדירות
מחפש אישורים וחיזוקים לכל פעולה שהוא עושה	שלילי			תדירות
מוותר בקלות רבה מדי על דברים שחשובים לו	שלילי			תדירות
עצמאות תפקודית והתארגנות	מיומנויות נדרשות בשגרה הלימודית	מעסיק את עצמו בזמן שנשאר לאחר שהסתיימה פעילות מובנית (מצויר, מעיין בספר וכו')	חיובי	רמת תפקוד
		מצליח לסיים מטלה לימודית בזמן המוקצב לה	חיובי	רמת תפקוד
		מתארגן לקראת ביצוע מטלות שונות הניתנות בזמן השיעור (בין שהתלמיד מתארגן בכוחות עצמו בין שהוא מנחה אחרים כיצד לסייע לו להתארגן)	חיובי	רמת תפקוד

ממד תפקוד	נושא	היגד	כיוון הניסוח	סולם
מעברים וניידות		נוטה לבצע פעולות בחוסר תשומת לב לסיכונים (לעצמו או לסביבה)	שלילי	רמת תפקוד
		מכיר את מערכת השעות הכיתתית	חיובי	רמת תפקוד
		ממלא באחריות ובזמן תפקידים בכיתה או בבית הספר	חיובי	רמת תפקוד
		מתנהל על פי הכללים גם ללא נוכחות צוות	חיובי	רמת תפקוד
		מתמצא בסביבת בית הספר (כיתות, חדרי מקצוע, מזכירות, חצר)	חיובי	רמת תפקוד
		הליכתו יציבה (אינו נוטה למעוד או ליפול)	חיובי	רמת תפקוד
		מתגבר באופן עצמאי על מכשולים פיזיים העומדים בדרכו (מעברים צרים, חפצים חוסמים וכו')	חיובי	רמת תפקוד
		מתנייד באופן עצמאי בבית הספר	חיובי	רמת תפקוד
		מתנייד בקצב אטי	שלילי	רמת תפקוד
		עובר באופן עצמאי מתנוחה לתנוחה (ישיבה, עמידה, שכיבה)	חיובי	רמת תפקוד
פעולות בסיסיות בכיתה		עולה במדרגות בכוחות עצמו	חיובי	רמת תפקוד
		נוטה להיתקל בלי כוונה באנשים ובחפצים	שלילי	רמת תפקוד
		גוזר, מדביק וצובע על פי קווי מתאר	חיובי	רמת תפקוד
		מסרב לעבוד בחומרי יצירה מסוימים (דבק, פלסטלינה, צבעי גואש וכו')	שלילי	רמת תפקוד
		מצליח לאחוז בחפצים קטנים (מחק, מחדד וכו')	חיובי	רמת תפקוד
		מצליח להתאים את עוצמת הכוח לפעולה (לחיצת יד, כתיבה, הנחת חפץ)	חיובי	רמת תפקוד
		מצליח לפתוח ולסגור חפצים שהשימוש בהם הוא יום-יומי (קלמר, טוש, ילקוט, בקבוק וכו')	חיובי	רמת תפקוד
		מתקשה לבצע באופן עצמאי פעולות בסיסיות בהפעלת מחשב או טאבלט (שימוש במקלדת ועכבר, שימוש במסך מגע)	שלילי	רמת תפקוד
		מתקשה בהרמת חפצים בעלי משקל סביר (ספר, ילקוט, כיסא וכו')	שלילי	רמת תפקוד
		מתקשה לדפדף בספר או במחברת	שלילי	רמת תפקוד
תפקוד יומיומי בסיסי		שולט בצרכיו	חיובי	רמת תפקוד
		מתארגן בשירותים באופן עצמאי (מתפשט, מנקה את עצמו, מתלבש, שוטף ידיים וכו')	חיובי	רמת תפקוד
		שותה ואוכל באופן עצמאי	חיובי	רמת תפקוד
		שומר על הרגלי אכילה מקובלים באופן עצמאי (מכניס כמויות סבירות של אוכל לפה, שומר על סביבת אוכל נקיה וכו')	חיובי	רמת תפקוד
		דואג לשמור על הופעה מסודרת וניקיון אישי במהלך יום הלימודים	חיובי	רמת תפקוד

ממד תפקוד	נושא	היגד	כיוון הניסוח	סולם		
תפקוד חברתי	אינטראקציה חברתית	מתקשה לפעול בדרכים מקובלות כדי להשתלב בסיטואציות חברתיות	שלילי	תדירות		
		יוזם אינטראקציה חברתית (מזמין למשחק, פותח בשיחה וכו')	חיובי	תדירות		
		מביע את רצונותיו ואת דעותיו לפני קבוצת חברים	חיובי	תדירות		
		מראה עניין באינטראקציה חברתית (גם אם לא מצליח להשתלב בה)	חיובי	תדירות		
		נצפה לבד בהפסקה	שלילי	תדירות		
		משתף פעולה עם תלמידים שונים בעבודות קבוצתיות (במשימות לימודיות או במשימות חברתיות)	חיובי	תדירות		
		מתייחס לרגשות של החברים (מנחם חבר עצוב, מפייס חבר כועס, מרגיע חבר שנחבל וכו')	חיובי	תדירות		
התייחסות לאחר		מתנצל לאחר שפגע במישהו (בין שהורו לו להתנצל, בין שלא הורו לו להתנצל)	חיובי	תדירות		
		מראה הבנה של יחסי הכוחות במצבים חברתיים (מזהה קבוצות השתייכות, מזהה מי המנהיג ומי התלמיד הלא מקובל)	חיובי	תדירות		
		משנה את התנהגותו אם מבחין שהוא מפריע לתלמיד אחר (בין שמבחין בעצמו, בין שמעירים לו)	חיובי	תדירות		
		מתקשה לחלוק את מה שיש לו עם אחרים	שלילי	תדירות		
		יוצא משטח בית הספר ללא רשות	שלילי	תדירות		
		מאיים על ילדים אחרים	שלילי	תדירות		
התנהגות חברתית בלתי מסתגלת		גורם נזק כבד לרכוש	שלילי	תדירות		
		פוגע פיזית במבוגרים (מכה, נושך, בועט, מושך בשיער, שורט וכו')	שלילי	תדירות		
		פוגע פיזית בילדים אחרים (מכה, נושך, בועט, מושך בשיער, שורט, וכו')	שלילי	תדירות		
		מתנהג בכיתה באופן שבו הוא מסכן את עצמו (עומד על אדן חלון, מטפס על ארון, קופץ על שולחנות וכו')	שלילי	תדירות		
		מתבטא באלימות מילולית כלפי ילדים אחרים (מקניט, מעליב, מקלל וכו')	שלילי	תדירות		
		מסית ילדים כנגד ילד אחר ("אל תשחקו אתו", "בואו נרביץ לו", "תהיו ברוגז אתו")	שלילי	תדירות		
		התנהגות מינית חריגה		חושף איברים אינטימיים בפומבי	שלילי	תדירות
				מביע מסרים מיניים בוטים באופן מילולי או בלתי מילולי	שלילי	תדירות
				נוגע באבריהם האינטימיים של אחרים	שלילי	תדירות
				נוגע באברים אינטימיים בגופו בפומבי	שלילי	תדירות

ממד תפקוד	נושא	היגד	כיוון הניסוח	סולם
	מוסכמות חברתיות	לוקח חפץ מילד אחר ללא רשותו	שלילי	תדירות
		מתקשה לשמור על גבולות הגוף או המרחב האישי (נצמד, מחבק, נוגע)	שלילי	תדירות
		ממתין בסבלנות לתורו (בשיחה או במשחק)	חיובי	תדירות
		משתמש נכון במילות נימוס מקובלות (בבקשה, תודה, שלום, להתראות, אהלן, ביי)	חיובי	תדירות
	סגור עצמי	מסביר מה עוזר לו להתמודד כאשר נתקל בקושי ("יעזור לי לעבור לשולחן אחר", "יעזור לי לשבת קרוב ללוח", "כשאני כועס עוזר לי...")	חיובי	תדירות
		מצליח להגן על עמדתו בדרכים מקובלות מול קבוצת חברים (תור במשחק, שיתוף בקבוצה, כשמאשימים אותו)	חיובי	תדירות
		מביע את רצונותיו ואת דעותיו לפני מורים	חיובי	תדירות
	שמירה על כללי בית הספר	נשמע להוראות המורה בכיתה	חיובי	תדירות
		נשמע להוראות המורה התורן בהפסקה	חיובי	תדירות
		משוטט בשטח בית הספר בשעת השיעורים	שלילי	תדירות
		מאחר להיכנס לכיתה בתחילת השיעור	שלילי	תדירות

הערה: לפירוט אודות הסולם ראה דו"ח פיתוח